

**РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ**

Чистоклетов Леонтій Григорович,

д. ю. н., професор

Інститут права, психології та інноваційної освіти
Національного університету “Львівська політехніка”

м. Львів, Україна

Хитра Олександра Леонтіївна,

д. ю. н., доцент

Львівський державний університет внутрішніх справ

м. Львів, Україна

Хитра Ігор Ярославович

к. ю. н.

Львівський науково-дослідний

експерно-криміналістичний центр МВС України

м. Львів, Україна

Вступ. Прогнозування та подальше визначення напрямів адміністративно-правового забезпечення безпеки діяльності суб'єктів господарювання в Україні якісно залежить від державної політики, яка спрямована на вдосконалення правового регулювання відносин в сфері безпеки господарювання з прийняттям доцільних та ефективних нормативно-правових актів та недопущення несанкціонованого втручання держави в діяльність суб'єктів господарювання з метою врахування основних причин, які є перешкодою для розвитку господарської діяльності.

Соціальна незахищеність верст населення та невпевненість у завтрашньому дні породжують проблеми, пов'язані з порушенням прав, свободи громадян, безпеки суб'єктів господарювання, національних цінностей, інтересів суспільства та держави. Погіршення ситуації в державі також пов'язано із недалекою реформою правоохоронних органів і, насамперед, існуючої до 2015 року міліції, яку успішно перейменували в

поліцію, в наслідок якої було незаслужено ліквідовано транспортну поліцію, на яку покладалося протидія злочинним проявам на транспорті – а це одна із гілок економіки. Прикладами цієї недолугої державної політики є чисельні порушення та злочини, які посягають на права та безпеку громадян та суб'єктів господарювання. В першу чергу, не можна пробачити стратегічну державну помилку, яка була допущена керівництвом МВС України з ліквідацією Управління боротьби з організованою злочинністю, де було зосереджено найкращі слідчі та оперативники, які користувалися міцним оперативним апаратом негласних працівників та даними бази «Скорпіон» ГУБОЗ МВС України, в якому накопичувалося інформація про злочинні формування та їх лідерів.

Таким чином, аналіз проведеної реформи адміністративно-правового забезпечення безпеки діяльності суб'єктів господарювання в Україні та основного авангарду правоохоронних органів у протидії економічній злочинності, свідчить, що вона за показниками вчинення адміністративних правопорушень та злочинності повинна бути виправдана не збільшенням штрафів та ліжок для засуджених в місцях позбавлення волі, а сумою повернутих грошей в державний бюджет, які були викрадені в державі.

Мета дослідження. Виходячи з зазначеного, основною метою даного дослідження є аналіз основних теоретико-правових та практичних підходів до розуміння суті та змісту державної політики у сфері адміністративно-правового забезпечення безпеки суб'єктів господарювання в Україні.

Досягнення поставленої мети реалізовувалось через постановку та послідовне вирішення таких основних завдань:

- *обґрунтувати* існуючі теоретично-правові засоби та практичні підходи щодо стимулювання ефективності реалізації державної політики у сфері адміністративно-правового забезпечення безпеки господарюючих суб'єктів в Україні;

- *дослідити* стан інформаційно-правового забезпечення державної політики у сфері безпеки суб'єктів господарювання в державі;

- *визначити* причини, які негативно впливають на цілеспрямовану реалізацію державної політики у зазначеній сфері.

Матеріали і методи. Держава, формуючи засади адміністративно-правового забезпечення безпеки суб'єктів господарювання (далі – АПЗБСГ) в Україні та механізм правового регулювання, спрямованого на удосконалення безпеки суб'єктів господарювання (далі – БСГ) приймає на себе відповідальність за стан господарювання в Україні, в тому числі за їх безпечне функціонування. Проте, механізм реалізації АПЗБСГ в Україні, який цілком залежить від зваженої та далекоглядної державної політики, має задовольняти низку вимог, пов'язаних із стимулюванням ефективності його забезпечення та спрямовувати діяльність на:

- комплексність, що позначається в обліку слабких сторін БСГ як на ресурсному, так і на товарному ринках;
- сталість, що означає врахування БСГ у коротко-, середньо-і довгостроковій перспективі;
- ефективність, що припускає не тільки компенсацію об'єктивних обмежень суб'єктів господарювання, але і мобілізацію його об'єктивних переваг;
- адресність, що визначає напрями АПЗБСГ у цілому;
- актуальність, коли пріоритет надається тим напрямам АПЗБСГ, які усувають зовнішні та внутрішні загрози їх діяльності;
- відповідність витрат поставленим цілям вказує на недостатній рівень забезпечення економічного розвитку та витрат держави на підтримку БСГ.

Як складова національної безпеки, державна політика у сфері АПЗБСГ в Україні повинна бути зосереджувати свою увагу на:

- чітко визначені цілі;
- на систему органів публічного управління, що реалізують функції, які забезпечують досягнення поставлених цілей;
- інформаційно-комунікаційну технологію, за допомогою якої формується інформаційний простір об'єкта регулювання у достатній повноті і надійності;

- інструменти регулювання і підтримки, за допомогою яких органи публічної влади впливають на суб'єкти господарювання і середовище в межах виконання їх функцій.

Результати і обговорення. Аналіз структури публічних органів, що відповідають за політику у сфері АПЗБСГ на державному рівні свідчить про постійні її зміни. Як вказує практика, функції з вироблення державної політики та нормативно-правового регулювання діяльності суб'єктів господарювання переходили із одного відомства до іншого, при цьому порушувалася наступність проведеної політики. Нечіткий розподіл функцій припускав конфлікт інтересів між державними структурами.

Щодо інформаційного забезпечення державної політики у сфері АПЗБСГ в Україні, то воно було і залишається недостатнім. У ситуації розпорошеності відомостей про діяльність суб'єкта господарювання між органами статистики, соціального страхування і фіскальною службою переважно використовуються статистичні дані, що мають, на жаль, низьку проблем в інформаційній площині, пов'язаних:

- з правом не надання суб'єктами господарювання (і це на сьогодні узаконено державою), на підставі конфіденційності, інформації про свою діяльність органам публічної влади, юридичним та посадовим особам з метою її використання для прийняття рішень;

- з переходом суб'єктів господарювання на спрощену систему обліку, звітності та оподаткування;

- з недостовірністю даних, що передаються суб'єктами господарювання до органів статистики, які часом із-за нелегальної їх діяльності належать до тіньового бізнесу. Так, за оцінками статистичної служби, близько $\frac{3}{4}$ суб'єктів господарювання вказують, що заробітна плата працівників значно нижче за прожитковий мінімум, а реальна чисельність їх працівників приблизно на третину перевищує офіційно фіксовану;

- з не врахуванням інформації діяльності суб'єктів господарювання в інноваційній та експортно-імпортній сферах;

- з «небажанням» суб'єктів господарювання в офіційній реєстрації діяльності.

Невипадково питанням інформаційної безпеки всі зацікавлені служби безпеки разом з керуючим складом господарюючих суб'єктів приділяють належну увагу, використовуючи при цьому сучасну комп'ютерну технологію, яку обслуговують висококласні спеціалісти з європейським досвідом роботи, практика яких спирається на багатолітній зарубіжний досвід ведення інформаційного забезпечення БСГ. На сьогодні суб'єкти господарювання, з метою удосконалення АПЗБСГ у взаємодії з інформаційною безпекою налагоджують тісний зв'язок з науковцями у сфері адміністративного та інформаційного права. З цією метою розробляються спільні наукові проекти щодо удосконалення форм та методів забезпечення БСГ. Однією із форм такої взаємодії є проведення міжнародних науково-практичних конференцій та семінарів, у яких приймають участь провідні закордонні, вітчизняні науковці та практики у сфері безпеки.

Крім того, на реалізацію державної політики у сфері АПЗБСГ, безумовно, впливають і такі причини:

- невчасність підготовки та прийняття нормативно-правових актів та неповнота їх реалізації;
- недооцінка наслідків запровадження нормативно-правових актів для суб'єктів господарювання та перспективи їх практичного застосування;
- недостатнє інформаційне-правове забезпечення БСГ;
- недостатньо розвинута інфраструктура реалізації прийнятих нормативно-правових актів.

Висновки. Пріоритетною метою визначеного інструментарію державної політики в сфері АПЗБСГ має бути реалізація, в першу чергу, стійкого розвитку господарської діяльності, спрямованої на вдосконалення її безпечного структурного та функціонального змісту, що дозволить досягнення такого економічного ефекту, за яким в умовах мінливого зовнішнього середовища вдасться гарантовано забезпечити виконання зобов'язань перед членами

колективу, підрядчиків, конкурентів і державою з урахуванням інтересів власника підприємства.

Якщо давати оцінку сучасному конкурентному розвитку як це відбувається у розвинутих країнах світу, то це абсолютно нормальне явище, яке характерне для ринкової економіки. Разом із тим, настільки ж очевидно, що тільки цілеспрямоване правове державне регулювання БСГ, з дотриманням всіх канонів розвідувальних та контррозвідувальних заходів, спрямованих на подолання зовнішніх та внутрішніх загроз, з уміло визначеною методикою ведення заходів безпеки, можуть дати позитивний результат діяльності служб безпеки підприємства. І в цьому напрямку велика роль повинна покладатися на перспективну державну політику у сфері АПЗБСГ, вироблення нею стратегії та тактики безпечної діяльності господарюючих суб'єктів в Україні як у кризовий час економічного розвитку держави, так і при її реалізації у сталому режимі.